

60 שנה להכרזה לכל באי עולם בדבר זכויות אדם

מחנכות ומחנכים יקרים,

ב- 10.12.08, יום זכויות האדם הבינלאומי, אנו מציינים מלוא שישים שנה להכרזת האו"ם בדבר זכויות אדם. בהזדמנות זו אנו שמחים להציע לכל העוסקות והעוסקים בחינוך כרזה מיוחדת לציון המאורע. להבדיל משנים קודמות, עוסקת הכרזה השנה במגוון רחב של זכויות אדם ואינה מתמקדת בזכות אחת. פרויקט חינוכי זה מאפשר עבודה חינוכית מתמשכת בשאלות הקשורות לזכויות אדם ומימושן בארץ ובעולם.

ניתן לעבוד עם התלמידים באמצעות הכרזה בכמה צורות ואופנים על פי העדפת המורה ונטיותיו, כמו גם על פי גיל התלמידים, יכולותיהם והעדפותיהם. ניתן, אם כן, לקרוא את הכרזה כמכלול או להתמקד בקריקטורה אחת מתוך המבחר המוצע. באיורים עצמם לא ציינו במתכוון את שם הזכות שבמוקד במטרה לאפשר דיון, לחבר את הסיטואציה הנידונה לזכויות השונות ו"לחלק" מהתלמידים את הזכות בה נעסוק. הסיטואציות שבאיורים שאובות מתוך המציאות המקומית והעולמית, ודורשות בחלק מהמקרים ידע מוקדם. לעיתים זהו ידע ממדורי החדשות, ולעיתים זהו "ידע מהחיים" שמצוי אצל התלמידים, ובדיאלוג החינוכי אפשר להעלות אותו. **הפעלות מלאות וחומרי רקע נמצאים באתר האגודה לזכויות האזרח בישראל ובאתר המטה ליישום דוח קרמניצר באתר משרד החינוך.** במערך המצורף כאן מובאים תמצית הרעיונות לעבודה עם הכרזה. תוכלו למצוא כאן מספר מתודות כלליות לשימוש בה, כמו גם שאלות ספציפיות עבור כל איור, אשר מלוות בסעיף הרלוונטי מהכרזת זכויות האדם. שאלות אלו הן התחלתיות, וניתן כמובן לפתח את הדיון, לשאול שאלות נוספות ולהצביע על אירועים נוספים במציאות. שימו לב שהשאלות לא מציינות את גיל התלמידים, וכל מורה צריך להתאים את השאלות לכיתתו. במערכים המלאים שיופיעו בגרסא אינטרנטית תצוין במדויק אוכלוסיית היעד, והמערך יותאם לגיל ספציפי. לפניכם גם אסופת קישורים לאתרי אינטרנט העוסקים בזכויות אדם, בהם תוכלו למצוא מידע נוסף, ואף סיטואציות נוספות על אלו שבאיורים.

חשוב לציינ שמטרתנו היא ערכית ולא רק לימודית. אנו שואפים להעלות את הרגישות לזכויות האדם, לקבלת השונה וליחס שווה לכל אדם באשר הוא. "לילדת האגודה" המופיעה בכל האיורים תפקיד חשוב ביותר – היא הדמות להזדהות, דרכה אנחנו מעצבים את דעתנו בשאלות של זכויות אדם במבחן המציאות. כל דרך לימוד והדרכה עם הכרזה, ראוי שתשים דגש על התחושות, מחשבות ומעשים של אותה ילדה. גם אצלנו ואצל תלמידינו- התחושות, המחשבות והמעשים הם אלו שיכולים להפוך את החברה שלנו לצודקת יותר, סובלנית יותר וכזו שבה זכויותיו של האדם נשמרות מכל משמר.

המורים מוזמנים לפנות למחלקת החינוך של האגודה לזכויות האזרח בישראל לקבלת חומרים, הזמנת הרצאות או התייעצות באופן כללי. ערכה חינוכית זו התאפשרה תודות לתרומתה הנדיבה של קרן War Child ההולנדית, ולעבודה משותפת של אנשי מחלקת החינוך באגודה לזכויות האזרח ושל אנשי המטה ליישום דוח קרמניצר והמזכירות הפדגוגית במשרד החינוך.

חשוב להדגיש כי העיסוק בכרזה צריך לכלול מספר רמות התייחסות:

- א. **ידע:** הכרה של זכויות האדם, משמעותן והגורמים האחראים לשמירתן.
- ב. **חוויה ורגש:** עיבוד תחושותיהם של התלמידים כלפי הסיטואציות המתוארות באיורים והפיכת נושא זכויות האדם לעניין ערכי שהוא חלק מפיתוח זהותו של התלמיד כאדם וכאזרח.
- ג. **כישורי חשיבה:** היכולת לנהל דיון כיתתי, היכולת של כל תלמיד להביע ולנמק את עמדותיו, היכולת לפתח חשיבה ביקורתית כלפי מצבים שונים, היכולת לנתח אירועים מן המציאות (מתוך ידע שנרכש ומתוך תפיסות ערכיות של כל תלמיד), היכולת להשוות בין מצבים שונים ולגזור מכך מסקנות, היכולת לשאול שאלות לגבי מצבים נתונים

על המורה לשלב בין שלוש הרמות הללו במסגרת העיסוק בנושא.

הצעות לדיון ופעילות:

הטכניקה העיקרית איתה ניתן לעבוד עם הכרזה היא "מדרש תמונה" – התבוננות בתמונה, ניסיון להבין מה קורה בה ושאלות ותשובות על המתרחש בה. להלן מופיעות מספר שאלות בסיסיות אותן ניתן לשאול בכיתה, כך שיחד עם הגירוי הוויזואלי מזומנת למורה שיחה ערה ומעניינת.

- מה אתם רואים בכרזה?
- אלו זכויות אדם עולות מהכרזה והיכן רואים את זה באיורים? (ניתן לרשום על הלוח את רשימת הזכויות או לחלק לתלמידים נוסח מלא של ההכרזה הבינלאומית ו/או רשימת זכויות אדם מצורפת)
- האם באיורים מדובר במצבים של שמירה או פגיעה בזכויות אדם? מי הגורם שנפגע ומי הוא הפוגע (אם יש כזה)? נמקו את דעתכם על סמך האיורים.
- התבוננו בהבעות הפנים של הילדה שמופיעה בכל הקריקטורות. כיצד לדעתכם היא מרגישה? מה היא מנסה להגיד לנו?
- האם הסיטואציות שבקריקטורות קיימות במציאות? מה דעתכם? אלו מהן אמיתיות? איפה אתם פוגשים את הסיטואציות האלה? האם נתקלתם במצב כזה בעצמכם? האם יש מצבים שבהם הזכויות שלכם מופרות?
- מה אתם מרגישים כאשר אתם רואים שבחברה שלכם קיימות הפרות של זכויות האדם?
- האם באיורים יש סיטואציות שקיימות בהן התנגשויות בין זכויות אדם שונות? האם ישנן סיטואציות שבהן לא ברור באופן חד-משמעי מהו הדבר הנכון לעשותו? איפה רואים את זה? אלו זכויות התנגשו? אלו זכויות עלולות להיפגע, ובשם מה? האם יש הצדקה לפגיעה בזכויות אדם במקרים שעלו לדיון? נמקו את עמדתכם.
- התבוננו בקריקטורות השונות שבכרזה, ונסו לחשוב האם הייתם פעם בסיטואציה דומה? איך הרגשתם? האם הייתם בצד שזכויותיו נפגעו או בצד שפגע בזכויות? ניתן ורצוי להזמין סיפורים אישיים ולנתח תוך התייחסות לזכויות אדם.
- מי אמור להגן ולשמור על זכויות האדם שלנו? מה אני יכול לעשות בכדי לשמור על זכויות אדם? נסו לתת דוגמאות.
- מהו לדעתכם המסר שרוצה הכרזה להעביר? נמקו את עמדתכם.

פעילויות אפשריות נוספות לאחר הדיון הכללי:

- לבקש מכל תלמיד לבחור באיור שהוא התחבר אליו. בשלב שני לבקש מהתלמידים להציג את הבחירה שלהם ואת הסיבות לבחירה? אלו זכויות מופיעות באיור הנבחר? האם יש זכויות מתנגשות? האם הן נפגעות? האם הסיטואציה קיימת במציאות, ואם כן אז היכן? האם יש דרך אחרת שאפשר לפעול ולשמור על זכויות אדם במקרה הנדון?
- **עבודת חקר מצומצמת:** כל תלמיד בוחר בסיטואציה אחת מתוך הכרזה וחוקר אותה באופן יותר מעמיק. התלמיד יחפש ויאסוף חומר לגבי מקומות אחרים בארץ ובעולם בהם הסיטואציה מתרחשת. התלמיד ינתח אלו זכויות נפגעו, אלו זכויות מתנגשות, ומי הגורם שמפר את הזכויות ומדוע. התלמיד יתבקש להציע אלטרנטיבה, וישאל מה אפשר לעשות בכדי לשמור על זכויות אדם, וספציפית מה הוא יכול לעשות בכדי לשמור על הזכויות שבסיטואציה שבחר.
- **עבודת ציור:** התלמיד יתבקש לאייר קריקטורה/ציור על זכות אדם קרובה ללב. ניתן לעשות תערוכה של הציורים בכיתה ולהתחיל דיון סביב כל ציור (אפשר לעבוד גם בקבוצות קטנות). אפשר גם לעשות מעין קומיקס בכיכובה של הילדה בה היא נתקלת במצבים נוספים הקשורים למימוש זכויות אדם.
- **עבודה לאורך כל השנה:** להתמקד בכל שיעור בקריקטורה אחת ולפתח דיון לעומק בכל מה שקשור לזכויות אדם שבקריקטורה.

סעיפי ההכרזה ושאלות לדיון עבור כל איור:

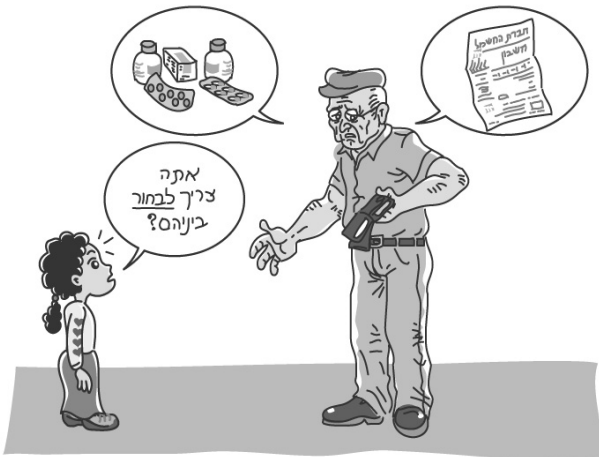
- במערך שלהלן מופיעים האיורים בליווי שאלות מנחות. האיורים מופיעים על פי סדר הופעתם בכרזה (מימין לשמאל, ומלמעלה למטה). השאלות מחולקות למספר סוגים:
- א. שאלות שמסייעות בפענוח האיור
 - ב. שאלות שמסייעות בבירור התחושות שעולות בזמן הצפייה באיור
 - ג. הגדרת הזכות בה עוסק האיור, ניתוח הקונפליקט וקישורו למושגים
 - ד. שאלות העמקה והרחבה לגבי הזכות הספציפית ועמדות התלמידים לגבי הדילמות העולות ממנה
 - ה. שאלות הקשורות להתנהגות עתידית של התלמידים עצמם בהקשר לזכות זו, מימושה / הפרתה.

1. "החלטה בלתי-אפשרית" – הזכות לרמת-חיים נאותה

מתוך ההכרזה-

סעיף כ"ה:

"(1) כל אדם זכאי לרמת חיים נאותה לבריאותם ולרווחתם שלו ושל בני ביתו, לרבות מזון, לבוש, שיכון, טיפול רפואי, שירותים סוציאליים כדרוש וזכות לביטחון במקרה של אבטלה, מחלה, אי כושר לעבודה, אילמון, זקנה או מחסור אחר בנסיבות שאינן תלויות בו..."

- מדוע מתלבט האדם המבוגר שבאמננה? מהי הדיאלמה שעומדת בפניו? וכיצד הוא מרגיש לגביה?
- כיצד, אדעתכם, מרגיש אדם שצריך להתלבט בכך? או עמדתם במקום אדם זה, כיצד הייתם מרגישים בזמן שאדם באחרים?
- מה מבטיחה רמת-חיים נאותה, ומה גשבותה? אדם שלא זוכה להיות ברמה זו - האם נפגעת אצלו זכויות אדם נוספות? אלו זכויות?
- האם ניתן להגדיר מהי רמת-חיים נאותה? מהן הפעולות בהגדרה זו? הביאו הצעות שונות להגדרה ונמקו את ההגדרה בה אתם גומכים.
- מי יכול וצריך לשמור על הזכות הזו? הגברת, המדינה, גופי צדקה? הביאו יתרונות ומטרונות אצל אגד מן הגופים, ונמקו את עמדתכם.

2. "זכות הצעקה ל..." – הזכות לחופש הביטוי

מתוך ההכרזה-

סעיף י"ט:

"כל אדם זכאי לחירות הדעה והביטוי, לרבות החירות להחזיק בדעות ללא כל הפרעה, ולבקש ידיעות ודעות, ולקבלן ולמסרן בכל הדרכים וללא סייגי גבולות".

סעיף כ(ו):

"כל אדם זכאי לחירות ההתאספות וההתאגדות בדרכי שלום".

- מה קורה ברגוב? איזה מין סוג של אירוע קורה?
- מה עושים האנשים בתמונה? מה הם מבקשים לקדם או להשיג? האם זו הדרך הנכונה לקדם נושא?
- מה מופגש ומטרידת הידיעה?
- האם ישנן דרכים שונות אהבים מאה או דעה? מה הן? הציעו מספר הצעות.
- האם ישנן דרכים שאינן איטימיות אהבים דעה ומאה? האם כל דעה היא מתרג? נמקו את דעתכם.
- אילו זכויות עולמות אהגש עם גופש הביטוי? כיצד ניתן איזור איזון בין הזכויות המתגשמות?

3. "הכניסה לקניון" – הזכות לשוויון והזכות לחופש התנועה

מתוך ההכרזה-

סעיף א:

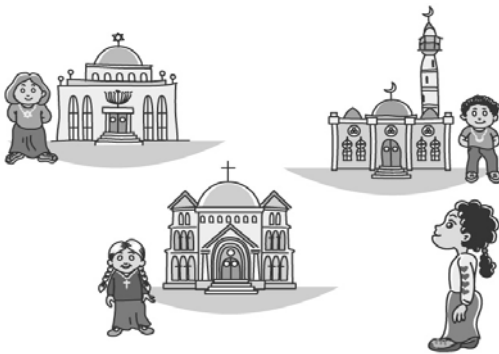
"כל בני האדם נולדו בני חורין ושווים בערכם ובזכויותיהם..."

סעיף י"ג

"כל אדם זכאי לחופש תנועה ומגורים בתוך כל מדינה"

- האם מאובטח הנפילת הקניון אדיאז אכך שכל אגז יוכל אהיכנס אליו? מדינת ככל זאל יש מקומות רבים שלא נגישים אנכיס?
- אלו זכויות של האדם בכיסא הגלגלים (פגשמות)? כיצד נתן היה לשמור על זכויותיו? הציגו מספר הצעות.
- האם גם אדם נתקיים אשתיים במצב שבו אסור אכס אהיכנס אמקום מסוים? אם כן, מה ההבדל בין המצב שאכס אמצב המתואר בזיורי?
- מדינת אנו כבני-אדם גייבים אהתיגס בכבוד ובשוויון גם אחי שסונה מאיתנו?

4. "בתי התפילה" – הזכות לחופש דת

מתוך ההכרזה-

סעיף י"ח:

"כל אדם זכאי לחירות המחשבה, המצפון והדת חירות זו כוללת את הזכות להמיר את דתו או את אמונתו ולתת ביטוי לדתו או לאמונתו - לבדו או בציבור, ברשות היחיד או ברשות הרבים, דרך הוראה, נוהג, פולחן ושמירת מצוות."

- אלו דתות מופיעות בזיורי? מה המשמעות של אופש דת, ומדינת הוא כה גשוב? נתקן את דיעתכם.
- מה תפקידה של המדינה בשמירה על אופש הדת? האם היא אמורה אעצור אנשים אמלא את אמנתם הדתית, אדיאמא על-ידי מתן תקציבים? הציגו יתרונות ומטרות.
- האם ישנן דתות נוספות שלא מופיעות בזיורי? האם ישנן מאמינים שלהם גם בישראל? גנו דיאמא.
- מהו אדיעתכם "אופש מדי"? אחי אופש דת עלול אהתגש עם זכויות נוספות – גנו דיאמא.

5. "הבית ההרוס" – הזכות לדיור

מתוך ההכרזה-

סעיף כ"ב:

"כל אדם, כחבר החברה, זכאי לביטחון סוציאלי וזכאי לתבוע שהזכויות הכלליות הסוציאליות והתרבותיות, הן חיוניות לכבודו כאדם ולהתפתחות החופשית של אישיותו, יובטחו במאמץ לאומי ובשיתוף פעולה בינלאומי בהתאם לארגונה ולאוצרותיה של המדינה."

- מה אגם הוא באמונה?
- מדוע כה קשה אמספה שבאמונה? מה המשמעות של איבוד בית?
- האם אדם שאיבד את ביתו מאבד גם זכויות נוספות? ואילו זכויות מאבדים ילדיו?
- נסו אשוב. באילו מצבים עולה אהיפגש הזכות לדיור? הביאו מספר דוגמאות.
- מי הוא שאמור לשמור על כך שלא אדם יהיה איפה אחר? נמקו את עמדתכם.

6. "סליחה, את מפוטרת..." – הזכות לעבודה והזכות לשוויון

מתוך ההכרזה-

סעיף כ"ג:

"(1) כל אדם זכאי לעבודה, לבחירה חופשית של עבודתו, לתנאי עבודה צודקים והוגנים והגנה מפני האבטלה.

(2) כל אדם, ללא כל אפליה, זכאי לשכר שווה בעד

עבודה שווה."

- מדוע "נאף" המנהל אפטר את העובדת שלו? האם מעשה זה הוא אוקי?
- גם אמסטיק יש אופש אהליט את מי הוא אמסטיק ואת מי הוא מפטר. מה דעתכם?
- אדעתכם, האם גם היום בשנת האלפיים אין שוויון בין נשים לגברים בשוק העבודה? נמקו את עמדתכם.
- אתי סגם העדפה אישית הופכת להיות אפליה של ממש? האם כן אגד יכול אעשות כן עבודה? נמקו את דעתכם?
- מה גש אדם שאיבד את עבודתו. ואילו זכויות נוספות שלו נפגעות? תנו דוגמאות.

7. "זריקה? לא, תודה." – הזכות לבריאות

מתוך האמנה בדבר זכויות כלכליות וחברתיות 1966-

סעיף 12:

"מדינות שהן צד באמנה זו מכירות בזכות כל אדם ליהנות מרמת הבריאות הגופנית והנפשית הגבוהה ביותר שאפשר להשיגה."

- מה הקשר בין זריקה לבריאות? מדוע מגויבים כל האזרחים בישראל אקבל את הזריקות האלו?
- מהי "הזכות לבריאות"? -האם זוהי הזכות להיות בריא? הזכות לקבל טיפול רפואי? הזכות לקבל גרופות וטיפולים כמניעה מפני מחלות? נסו להגדיר מהי "הזכות לבריאות" (להרגיב, ראה קישורי אינטרנט בסיום המסמך)
- מה, לדעתכם, זריכה אכזא הזכות לבריאות?
- מי מגויב אספק גיסונים או גרופות? אחי? מה הבסיסיות שיכולה להיות במימוש זכות זו? האם כל האזרחים נהנים ממימוש הזכות לבריאות באותה מידה? האם ידוע לכם ההבדל בין רפואה "ציבורית" לרפואה "פרטית"?
- האם יכול אדם להגיש שהוא אינו רוצה טיפול רפואי, לדוגמה מטעמים דתיים או אחרים? אלו זכויות מתגשמות במקרה שכזה. מה דעתכם?

8. "החדר האינטימי שלי" – הזכות לפרטיות

מתוך ההכרזה-

סעיף י"ב:

"לא יהא אדם נתון להתערבות שרירותית בחייו הפרטיים, במשפחתו, במעונו, בחליפת מכתבים שלו ולא לפגיעה בכבודו או בשמו הטוב. כל אדם זכאי להגנת החוק בפני התערבות או פגיעה באלה."

- מדוע הפרטיות שלנו כה חשובה לנו? מה אנחנו מרגישים כשפוגעים בנו בה?
- האם הפרטיות היא מעל הכף? באלו מקרים מותר לפגוע בה? הביאו שיקולים אכזא וזכאן ונמקו את עמדתכם.
- מה דעתכם על הגערבות ופגישיה של הזרים בפרטיות של ילדיהם? מנו יתרונות ומסרונות ונמקו את עמדתכם.
- ומה דעתכם על הגערבות ופגישיה של המדינה (משטרה וכו') בפרטיות של האזרח? מנו יתרונות ומסרונות ונמקו את עמדתכם.
- האם, לדעתכם, הטכנולוגיה הגדשה – אינטרנט, צילום דיגיטלי ועוד – גורמת לפרטיות של כל אדם או פוגעת בה? מנו יתרונות ומסרונות ונמקו את עמדתכם.

9. "ידיעה מרעישה" – הזכות לשם-טוב

מתוך ההכרזה-

סעיף י"ב:

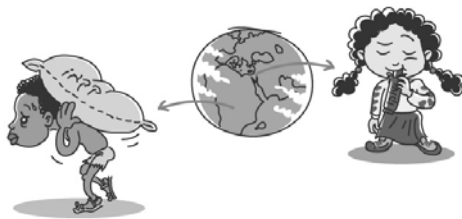
"לא יהא אדם נתון להתערבות שרירותית בחייו הפרטיים, במשפחתו, במעונו, בחליפת מכתבים שלו ולא פגיעה בכבודו או בשמו הטוב. כל אדם זכאי להגנת החוק בפני התערבות או פגיעה באלה."

- מדוע מופגש הידיעה? אישגכט, האט היא שמה מההופעה בעיגון?
- איזו זכות נפגעת באיור? מהו בדיוק "שם טוב"? כיצד שומרים עליו, וכיצד הוא עלול להיפגע? הביאו מספר דוגמאות מהמוכר אכט.
- באלו מקרים הזכות לשם טוב מתגשט עם זכויות אחרות? האט עשויה להיות פגיסה מוציקת בזכות זו? נמקו אט דעגכט.
- מה תפקידה של התקשורת מול זכות זו? האט עויה לשמור עויה או להגשט ממנה כשט זכות הזיכור אישג? נמקו דעגכט.

10. "מעשה בשוקולד" – עבודת ילדים כפגיעה בזכויות אדם + זכויות עובדים

מתוך ההכרזה-

סעיף כ"ג:

"(1) כל אדם זכאי לעבודה, לבחירה חופשית של עבודתו, לתנאי עבודה צודקים והוגנים ולהגנה מפני אבטלה. (2) כל אדם, ללא כל הפלייה, זכאי לשכר שווה בעד עבודה שווה. (3) כל עובד זכאי לשכר צודק והוגן, קיום ראוי לכבוד האדם, אם יהיה צורך בכך, על ידי אמצעים אחרים של הגנה סוציאלית."

סעיף כ"ד:

"כל אדם זכאי למנוחה ולפנאי, ובכלל זה הגבלת שעות העבודה במידה המתקבלת על הדעת וחופשה בשכר לעיתים מזומנות."

מתוך הגדרת האו"ם לעבודת ילדים:

"עבודת ילדים היא: עבודה שנעשית על-ידי ילדים מתחת לגיל 15, בהיקף של שעות רבות בכל יום, ומונעת מהם להגיע לביה"ס. זוהי עבודה שמהווה סיכון לילדים ופוגעת בבריאותם הפיזית או הנפשית."

סעיף 32 מתוך אמנת זכויות הילד:

"עבודת ילדים - לילד הזכות להגנה מצורות מזיקות של עבודה ומניצול. חובת המדינה לקבוע גיל מינימלי להעסקת ילדים ולקבוע תנאים להעסקת ילדים."

- מהם ההבדלים בין האז אזרה בצ'ור? ומהו הקשר ביניהם?
- האז הזכר - האם יש לו זכויות שאינן באות לידי ביטוי? האם זכויותיו (נשמות בגלל עבדות)?
- מדוע אדם אדם הוא נאלץ לעבוד? כיצד אדם אושבים שהייתם מרגישים או הייתם צריכים לעבוד על גשון אימונים, משק ומנהל?
- האם אדם שעובד יש את כל הזכויות הרגילות בזמן עבדות? האם עבודה אהיה פגיעה בהן? אישבו על דוגמאות.
- האם יש קשר בין מה שאננו קונים אצדק ושחירה על זכויות? מה אפשר לעשות כדי לעזור את הגופסה הזו? מהי "צרכנות מוסרית"?

11. "יום הבחירות" – הזכות לבחור ולהיבחר

מתוך ההכרזה –

סעיף כ"א:

- "(1) כל אדם זכאי להשתתף בהנהלת בארצו, בין השתתפות ישירה ובין דרך הנציגות שנבחרה בבחירות חופשיות.
- (2) כל אדם זכאי לשוויון בכניסה לשירות במנגנון של ארצו.
- (3) רצון העם הוא היסוד לסמכותה של הממשלה.

העם יביע את רצונו בבחירות כשרות הנשנות לעתים מזומנות, לפי זכות בחירה כללית ושווה ובהצבעה חשאית, או לפי סדר של בחירה חופשית כיוצא בזה."

- האם כול אדם בעולם זכאי להצביע? האם ידוע לכם מאי קיים הנהגה הדמוקרטית על-פניו אלא אדם בוגר הזכות להצביע? מה המצב שמתאר היציג המופתע? היכן כיום מתקיימים מצבים שכאלו? (מדינות לא דמוקרטיות וכיו"ב)
- מהי אדעכם הגשיבית הגדולה של הזכות אבגור, ומהי משמעותה? נמקו את דעכם.
- אעיתים גם כשמתירי אכולם להצביע רק מעטים מנצלים את הזכות הזו. מידוע זה קורה? ומה דעכם על כך? הציעו דרכים אעודד את אזרחי המדינה אהשגח בביטחון.
- האם ידוע לכם מאי זכאילו מקרים, עולוה המדינה אבטל את הזכות אבגור אלהיבגרי? (זמני גירוק, וועדות קירואת ועוד). מה דעכם?
- מאיזה גיל אדעכם יש אאפשר זכות הצבעה? הביאו נימוקים אכאן אכאן ונמקו את עמדתכם.

12. "בבית המעצר..." – הזכות להליך משפטי הוגן

מתוך ההכרזה-

סעיף י:

"כל אדם זכאי, מתוך שוויון גמור עם זולתו, למשפט הוגן ופומבי של בית דין בלתי תלוי וללא משוא פנים בשעה שבאים לקבוע זכויותיו וחובותיו ולברר כל אשמה פלילית שהובאה נגדו."

סעיף יא:

"(1) אדם שנאשם בעבירה פלילית חזקתו שהוא זכאי, עד שלא הוכחה אשמתו כחוק במשפט פומבי שבו ניתנו לו כל הערובות הדרושות להגנתו."

- נראה שהנשירות באמנה נמצאת במצב קשה ביותר. מידע, אפילו במצב הצה, הן לא גסרות אונים? מה המשמעות של "הליך הוגן". ומה היא מבטיחה אנאסמ ואבירה כאבד?
- "אם מישהו עבר על הדין, אז הוא איבד את זכויותיו". מה דעתכם על האמירה הזו?
- אדעגכס, האם מערכת הכאליס והענישה בבית הספר שומרת על הזכות להליך הוגן? כ100 את דבריכם על דוגמאות.
- עס אלו זכויות עאלוה הזכות להליך הוגן והתנגש? האם יש מצבים שבהם נפגעת הזכות להליך הוגן? מה יכול להבטיח שהזכות להליך הוגן תישמר? הציעו מספר הצעות.

13. "הדרך הארוכה לבית הספר" – הזכות לחינוך

מתוך ההכרזה-

סעיף כ"ו:

"כל אדם זכאי לחינוך. החינוך יינתן חינם, לפחות בשלבים הראשוניים והיסודיים. החינוך בשלב הראשון הוא חובה. החינוך הטכני והמקצועי יהיה מצוי לכל, והחינוך הגבוה יהיה פתוח לכל במידה שווה ועל יסוד הכישרון."

- כמה זמן לקראתכם היום להגיע לבית הספר? או הייתם צריכים ללכת בדרך כה ארוכה לבית הספר – איך הייתם מרגישים? האם הייתם אומרים היטב?
- מדוע הצכות אינן היא צכות אדם? או במילים אחרות, האם מדוע כל ילד גייב אומד?
- האם מימוש הצכות אינן מבטיח מימוש של צכויות אחרות, כמו שוויון ליד אמה?
- האם המצב המגואר באזור מתקיים במציאות? אם כן, היכן?
- אלו עוצ מצבים עולמיים אמנם מילדים אמנם את צכותם אינן ולא אומד?
- מי אגראי על מימוש הצכות הגינן – הילדים, ההורים, היישוב, המדינה? הציב יגרונות ומסרונות אכל אגד מן הגופים, ונקו את עמדתכם.

14. "אין כניסה ל..." – הזכות לכבוד והזכות לשוויון

מתוך ההכרזה-

סעיף א:

"כל בני האדם נולדו בני חורין ושווים בערכם ובזכויותיהם..."

סעיף ב(1):

"כל אדם זכאי לזכויות ולחירויות שנקבעו בהכרזה זו ללא הפלייה כלשהי מטעמי גזע, צבע, מין, לשון, דת, דעה פוליטית או דעה בבעיות אחרות, בגלל מוצא לאומי או חברתי, קניין, לידה או מעמד אחר."

- מה קורה בכניסה אמוסדון? מה מרגיש הילד?
- מדוע, אדעגכס, הילד אינו מורשה להיכנס אמוסדון?
- את מי מייצגת הילדה?
- איזו זכויות מעורבות בסיטואציה? ומי אדעגכס הוא הנפגע ומי הפוגע? נמקו את דעגכס.
- האם מצבים כמו זה מוכרים אכס? האם צריך בכלל אמנס מצבים כאלו? או שזכותו של בעל האמוסדון אהאט את מי הוא מכנס ואם מי לא? מה דעגכס?
- כיצד, אדעגכס, נמנס אמנס הגרמנסו של מצבים כאלה?

15. "ילדות במלחמה" – הזכות לחיים וביטחון

מתוך ההכרזה-

סעיף ג:

"כל אדם יש לו זכות לחיים, לחירות ולביטחון אישי."

סעיף 3 מאמנת ג'נבה:

"...בני אדם שאינם נוטלים חלק פעיל בפעולות האיבה, לרבות חיילים שהניחו את נשקם וחיילים שהוצאו מן המערכה עקב חולי, פצועים, מעצר או כל סיבה אחרת, יהיו נוהגים בהם תמיד מנהג אנושי,

ללא כל אפליה לרעה מטעמי גזע, צבע, דת או אמונה, מין, יוחסין, מצב חברי או מכל טעם אחר כיוצא בזה..."

סעיף 6 מתוך אמנת זכויות הילד:

"חיים, הישרדות והתפתחות - לילד זכות לחיים והמדינה מחויבת להבטיח הישרדות הילד והתפתחותו."

- מהי הסיטואציה המתוארת בציור? אלו זכויות של הילדה שבו נפגשו? אלו זכויות אדם נפגשו ממצב המלחמה, ומצב של פעולות איבה וטרור?
- האם זה ככלל ראוניטי לדבר על שמירת זכויות-אדם בזמן אימה או שמא מצב של אימה הוא עצמו כבר ביטול מוחלט של זכויותיו של האדם?
- האם יש זכויות ספציפיות שבכך נגאוי. ואפילו בזמן המלחמה יש לשמור עליהן? מי יכול לשמור על זכויות אלו? מי עלול לפגוע בהן?
- האם יש מצבים אחרים שבהם הזכות לביטחון וגייס מופרת גוף מאלמות? איפה?

אסופת קישורי אינטרנט בנושא זכויות אדם

העידן הדיגיטלי קשור קשר אמיץ לזכויות אדם והיכולת לשמור עליהן. בזכות האינטרנט והצילום האלקטרוני, מידע מכל רחבי העולם מגיע עלינו בלחיצת כפתור. סטטיסטיקות ופרטי מידע נגישים לכל, ואדם שרוצה לדעת מה מצב זכויות האדם בארץ ובעולם יכול לעשות זאת בקלות יחסית. אליה וקוץ בה, לפעמים כמויות המידע באינטרנט הן עצומות, והגודל מקשה מאוד על ההתמצאות. בדף הקרוב מופיעים לפניכם מספר אתרים שאנחנו חושבים שהם מקומות טובים להתחיל מהם. נשמח לשמוע מכם על אתרים מעניינים נוספים שמצאתם

סלמן נאסר, רכז חינוך ערבי, האגודה לזכויות האזרח בישראל – salman_777@walla.co.il

עודד צפורי, רכז חינוך עברי, האגודה לזכויות האזרח בישראל – odedz@acri.org.il

רוי-טל מונצז, מטה קרמניצר-שנהר - moncaz1@bezeqint.net

אתרים ישראלים:

- האגודה לזכויות האזרח בישראל - [/http://www.acri.org.il](http://www.acri.org.il)
- אמנסטי אינטרנשיונל, סניף ישראל - [/http://www.amnesty.org.il](http://www.amnesty.org.il)
- בזכות- המרכז לזכויות אדם של אנשים עם מוגבלות - [/http://www.bizchut.org.il](http://www.bizchut.org.il)
- במקום – מתכננים למען זכויות תכנון - [/http://www.bimkom.org](http://www.bimkom.org)
- מרכז מינרבה לזכויות אדם - <http://www.law.tau.ac.il/Heb/?CategoryID=182>
- עדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל - <http://www.adalah.org/heb/index.php>
- קו לעובד – הגנה על זכויות העובדים - [/http://www.kavlaoved.org.il](http://www.kavlaoved.org.il)
- רופאים לזכויות אדם – ישראל - [/http://www.phr.org.il/phr](http://www.phr.org.il/phr)
- האגודה הערבית לזכויות אדם - <http://www.arabhra.org/hra/Pages/Index.aspx?Language=3>

אתרים בינלאומיים:

- אמנסטי - [/http://www.amnesty.org](http://www.amnesty.org)
- אתר זכויות האדם של האו"ם - [/http://www.un.org/rights](http://www.un.org/rights)
- דיאקוניה – מדריך למשפט ההומניטארי הבינלאומי - <http://www.diakonia.se/sa/site.asp?site=777>
- הצלב האדום - [/http://www.icrc.org](http://www.icrc.org)
- פרויקט עדויות חיילים וזכויות אדם - [/http://www.soldiertestimony.org](http://www.soldiertestimony.org)
- Human Rights Watch - <http://www.hrw.org/>
- Center for economic and social rights - <http://www.cesr.org/>